

Vincent inspireert

Residenties, tentoonstellingen en kunst op bijzondere locaties

**VAN
GOGH
AiR**
ZUNDERT

Activiteitenplan 2025-2028

De Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier voert een 'artist-in-residence' programma *Van Gogh AiR* uit in twee vaste gastateliers en diverse werkplekken in Zundert. Hedendaagse kunstenaars uit binnen- en buitenland, een mix van jonge talenten en gevestigde namen, verblijven en werken een tijdlang in Van Goghs geboortedorp om zich door deze bijzondere plek te laten inspireren. Dit leidt tot presentaties op verschillende locaties.

Van Gogh AiR werkt samen met musea, instellingen en andere ateliers, zowel lokaal, regionaal als internationaal. Vaste partners zijn het Vincent van GoghHuis, Stedelijk Museum Breda, St.Joost | School of Art & Design, Witte Rook, PARK013 en diverse organisaties binnen Van Gogh Brabant en Van Gogh Europe. Ook worden projecten opgezet met BredaPhoto, Corso Zundert, Treeport, Natuurmonumenten, Brabants Landschap, Van Gogh Nationaal Park en instellingen in Vlaanderen en Japan.

Het Van Gogh AiR programma ondersteunt een nieuwe generatie kunstenaars en tegelijkertijd blijft 'de geest van Van Gogh' hierdoor levend en actueel. Dit residentie- en expositieprogramma van hoogwaardige beeldende kunst vult een leemte op binnen het culturele aanbod in West-Brabant. Bovendien versterkt het door (inter)nationale samenwerkingen en bovenlokale uitstraling het profiel van Noord-Brabant.

Activiteiten en resultaten

De activiteiten binnen het programma vallen zowel onder 'ontwikkeling' (werkperiodes met begeleiding), 'productie' (opdrachten in het kader van Landkunst en bijzondere projecten) en 'presentatie' (exposities in Van GoghGalerie, Van GoghHuis en elders).

I – Van Gogh ateliers

De kern van de activiteiten vindt plaats vanuit de Van Gogh ateliers. In deze gastateliers ontstaan nieuwe werken en initiatieven voor tentoonstellingen en projecten. Het arsenaal aan verblijf- en werkplekken groeit gestaag.

In 2011 is de historische kosterswoning naast het Van Gogh kerkje in gebruik genomen als gastenverblijf en galerie voor hedendaagse kunst. Daarnaast is een modern atelier gebouwd. De zolder is ingericht als logeervertrek, de benedenverdieping fungeert als expositieruimte. Hier presenteren kunstenaars de resultaten van hun residentie.

Het Van Gogh AiR programma is in 2012 uitgebreid met Landkunst in de natuurgebieden van Zundert die Vincent als kind intens heeft ervaren, in het beoogde Van Gogh Nationaal Park. Kunstenaars en schrijvers maken wisselend gebruik van het gerestaureerde atelier van Richard Roland Holst, de Angorahoeve en de gastvertrekken boven de herenkamer van de Buisse Hoeve.

In 2020 is een tweede atelier in gebruik genomen op het aangrenzende Landgoed De Moeren. De familie van der Hoeven heeft een monumentale Vlaamse schuur te huur aangeboden aan de Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier. Hier is een grote woon-werk ruimte gecreëerd waar kunstenaars kunnen verblijven en werken. Vooral de natuur met uitgestrekte bossen en heide, waardoor ook Vincent sterk werd geïnspireerd, vormt hier een bijzondere kwaliteit.

Daarnaast verblijven residenten bij de Abdij Maria Toevlucht van de paters Trappisten, die grenst aan Landgoed De Moeren. Hier logeren geregeld fotografen, cineasten of schrijvers om te werken op projectbasis. In 2023 is een nieuw programma gestart onder de noemer *Open AiR* in de tuinen achter het Van GoghHuis. Kunstenaars werken hier in reactie op de betekenis van deze tuinen in Van Goghs biografie met planten, voedsel of sculpturen. De garages achterin zijn door 'Artist in The World' André Smits beschilderd met verwijzingen naar Vincents verblijfplaatsen. Het plan is hier een 'Hubsa' onder te brengen, een tijdelijke logeerplek voor nomadische kunstenaars.

Selectie

De kunstenaars komen uit de regio en daarbuiten (ook internationaal), een mix van gerenommeerde en talentvolle kunstenaars in diverse disciplines. Ook beoefenaars van nieuwe media komen aan bod. Een jury selecteert uit de doorlopende aanmeldingen en via een tweejaarlijkse Open Call. De inschrijving wordt aangekondigd via de geschikte kanalen, waaronder BK-Informatie en Transartists.

Gastenverblijf en atelier worden steeds voor een periode beschikbaar gesteld aan een kunstenaar die 'in de voetsporen van Van Gogh' treedt en daardoor geïnspireerd op deze locatie werk maakt. De werkperiode wordt afgesloten met een expositie in de kosterswoning, een Open Studio in Atelier De Moeren of presentaties in het Van GoghHuis, de tuinen of elders.

In de kosterswoning kunnen jaarlijks 12 residenten worden geplaatst, iedere maand één kunstenaar of kunstenaarsgroep. In Atelier De Moeren werken jaarlijks 6 residenten voor twee maanden. Een aantal plekken wordt gereserveerd voor residenten op uitnodiging. Dat zijn kunstenaars die werken in het kader van een uitwisseling, voor een tentoonstelling of speciaal project, winnaars van residentie-prijzen die op academies worden toegekend en een deelnemer aan de talenthub JUMP!

De selectie van kunstenaars gebeurt door een commissie bestaande uit:

- Ron Dirven, conservator Van GoghHuis & Van Gogh Brabant
- Eva Geene, curator Van Gogh AiR
- Esther van Rosmalen, artistiek leider Witte Rook
- Marjolein van de Ven, conservator moderne en hedendaagse kunst Stedelijk Museum Breda
- Monika Dahlberg, beeldend kunstenaar

Deelnemers worden beoordeeld op:

1. Artistieke kwaliteit portfolio
Het portfolio wordt getoetst op originaliteit van het werk, relevantie binnen actuele ontwikkelingen van de hedendaagse kunst, professionaliteit en het cv (opleiding, tentoonstellingen etc.)
2. Geschreven motivatie
Bij de motivatie wordt gelet op de interactie met het erfgoed van Van Gogh en de plek. Een verrassende insteek, originaliteit, mogelijke samenwerking met de gemeenschap, een verrijking van de persoonlijke artistieke ontwikkeling worden in de beoordeling meegewogen.

Selectiecriteria

De commissie hanteert de volgende criteria, in relatie tot de artistiek-inhoudelijke visie:

- Kwaliteit
- Vernieuwing
- Rol van de kunstenaar in de samenleving
- Spiegeling aan de historische betekenis, ofwel 'genius loci' (geest van de plek)
- Bewuste omgang met toekomstbeeld en -verbeelding
- Talent versus ervaring
- Relevantie t.o.v. expositieprogramma
- Diversiteit
- Inclusiviteit

Bij de samenstelling van het programma wordt gelet op diversiteit. Er wordt gestreefd naar een mix van jonge talenten en ervaren kunstenaars. Indien mogelijk worden deze ter wederzijdse inspiratie samengebracht. Diversiteit wordt ook nagestreefd in de esthetische achtergrond van deelnemers. Uit alle continenten worden kunstenaars aangezocht. Via het samenwerkingsverband Van Gogh Europe komen uitwisselingen tot stand, zoals met het Van Gogh House in Londen, Van Gogh locaties in België en Frankrijk en, vanwege de bijzondere relatie met Van Gogh, ook Japan.

Het programma is bovendien lokaal georiënteerd inclusief. Samenwerking wordt gestimuleerd met inwoners en organisaties in Zundert, zoals het bloemencorso, boomkwekers en beheerders van landgoederen. Met projecten in de dorpskern en omgeving worden de resultaten van Van Gogh AiR gedeeld met een breder publiek. Ook zijn er crossovers met andere terreinen, zoals land- en tuinbouw en voedselbereiding. Voor dat laatste worden onder meer de Van Gogh tuinen ingezet.

Talentontwikkeling

Van Gogh AiR hecht veel belang aan ondersteuning van talenten en heeft daarvoor in het programma speciale ruimte gereserveerd. Er wordt ingestoken op diverse niveaus. De vergelijking met een schakelketting is daarbij van toepassing. Om van beginnend kunstenaar te komen tot een succesvolle loopbaan is in diverse fases ondersteuning nodig.

Het begint al bij jongeren van 10 tot 14 jaar die overwegen kunstenaar te worden. Daarvoor is [De Nieuwe Vincent](#) ontwikkeld, een programma van Vincents Tekenlokaal Tilburg. Sinds 2022 draait dit ook in Zundert.

Museumdocenten geven teken- en schilderlessen, verzorgen excursies en organiseren workshops met kunstenaars uit het Van Gogh AiR programma. De jongeren bouwen een portfolio op en exposeren aan het eind in het Van GoghHuis.

Met [St.Joost | School of Art & Design](#) is in 2018 afgesproken dat studenten van de academies in Breda en Den Bosch zich kunnen aanmelden voor een eindexamenprijs in de vorm van een residentie in Zundert. De *St.Joost - Van Gogh AiR Prijs* is sindsdien een jaarlijkse terugkerende prijs voor afstuderende talenten. Tijdens de eindexamenexpositie vindt de jurering en bekendmaking van de prijswinnaar plaats.

Een andere structurele samenwerking met St.Joost | School of Art & Design is het project [BIJ NA](#), dat Van Gogh AiR sinds 2021 jaarlijks organiseert met Stedelijk Museum Breda en Witte Rook in de StadsGalerij Breda. Hiervoor worden drie afstudeerders geselecteerd en gekoppeld aan drie alumni. Zij krijgen een werkperiode in StadsGalerij Breda die overloopt in een expositie. Witte Rook is mediapartner van dit project. BIJ NA is steeds ondersteund met projectsubsidie door de gemeente Breda.

Vanaf 2023 is Van Gogh AiR ook partner in de provinciale [talenthub JUMP!](#) De curator Van Gogh AiR begeleidt twee talenten uit dit programma. Bovendien stelt de Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier ieder jaar een plek beschikbaar in het gastatelier aan een deelnemer van JUMP!

Begeleiding

De deelnemende kunstenaars worden intensief begeleid vanuit de organisatie. De conservator van het Van GoghHuis biedt achtergrondinformatie over Van Goghs erfgoed en kunst. Het archief en de uitgebreide bibliotheek zijn ook beschikbaar voor raadpleging. Bovendien geven gidsen rondleidingen in de omgeving. De curatoren Van Gogh AiR komen geregeld langs om het proces en de resultaten van de werkperiode te bespreken. Er is begeleiding en assistentie bij het inrichten van tentoonstellingen, samenstellen van publicaties en publiciteit. Een fotograaf is beschikbaar voor het maken van atelierbeelden en foto's van de werken. Aan het einde van de werkperiode wordt een interview gehouden dat wordt gepubliceerd op [witterook.nu](#)

Op maat worden mentoren (kunstenaars, curatoren) uitgenodigd om van advies te dienen. Er zijn onder andere mentortrajecten geweest van Marc Mulders met 7 jonge schilders en met AIR Antwerpen en M HKA (curator Nav Haq). De komende jaren worden meer mentortrajecten geïnitieerd, onder meer tijdens JUMP!

Geheel in de geest van Van Gogh, houdt de band met de kunstenaars niet op na afloop van de residentieperiode. Contact blijft onderhouden, en ondersteuning bij de verzorging van publicaties en tentoonstellingen. Ook zorgen we ervoor dat kunstenaars elkaar blijven ontmoeten en onderling inspireren. Er vinden geregeld groepstentoonstellingen plaats, zoals: [Vanwege Vincent](#)

Activiteit	Start-eind datum	Resultaat
48 residenties kostenwoning	1.1.2025_31.12.2028	Werkperiodes in de gastateliers. Resultaten worden gepresenteerd op exposities.
Uitgave van publicaties	1.1.2025_31.12.2028	Desgewenst worden publicaties uitgegeven, waaraan de Van GoghGalerie deels bijdraagt

II - Landkunst in Van Gogh Nationaal Park

Het onderdeel Landkunst, ofwel 'kunst in de openbare ruimte' (KOR), is bij de opening van de Van GoghGalerie & Gastatelier in 2011 van start gegaan met een project van Tom Claassen. Samen met vrijwilligers heeft hij bij de ingang van het dorp twee houten mannen gerealiseerd: 'Theo & Theo'. De boomstammen voor deze figuren werden ter beschikking gesteld door Natuurmonumenten.

Van Gogh AiR wil meer kunst in de openbare ruimte van Zundert, om zo een beeldenroute te creëren in aansluiting op de kunstbeleving in het Van GoghHuis en de Van GoghGalerie. Recent is een bronzen sculptuur van Rainer Fetting geplaatst in de Van GoghTuin. Er komt een groot Van Gogh beeld van Johan Tahon naast het gastatelier. Verder wordt gewerkt aan een rotonde sculptuur van zonnebloemen door JUMP-talent Chantal van Lieshout en aansluitend bij Blind Walls Gallery Breda een muurschildering van zonnebloemen door Thijs Segers op de muur van het pand waar Vincents lagere school stond aan de Markt. Voor de nabije toekomst is contact met Takashi Kuribayashi, Mark Manders en Anselm Kiefer.

Het Van Gogh AiR programma is in 2012 uitgebreid met Landkunst in de natuurgebieden van Zundert. De landgoederen Oude Buisse Heide, Wallsteijn en De Moeren maken deel uit van het beoogde Van Gogh Nationaal Park. Landkunst begon op de Buisse Heide, in samenwerking met Kunstloc en Natuurmonumenten. Kunstenaars en schrijvers verblijven op het landgoed van Richard en Henriette Roland Holst. Zij reageren op de bijzondere historie van deze voormalige culturele buitenplaats. Henriette Roland Holst, 'Neêrlands grootste dichteres', erfde het landgoed de Oude Buisse Heide van haar moeder Anna Ida van der Hoeven. Talrijke zomers verbleef ze hier om te schrijven. Ze ontving er bekende gasten, waaronder schrijvers, politici en kunstenaars. Haar echtgenoot, kunstenaar Richard Nicolaüs Roland Holst, liet er zijn atelier bouwen. De woeste ongerepte natuur, eerder al in lyrische bewoordingen omschreven door Van Gogh, oefende een grote aantrekkingskracht uit op het echtpaar Roland Holst. Hij vond er inspiratie voor zijn kunst, zij voor haar gedichten. Bovenal troffen ze er rust en ruimte voor bezinning. Het belang van de Buisse Heide als inspirerende locatie voor schrijvers en kunstenaars is nog niet eerder uitgediept. Via Landkunst op de Buisse Heide wordt de aantrekkelijkheid van deze plek, maar ook de inspirerende werking die ervan uitgaat, verder uitgedragen.

Sinds 2020 huurt Van Gogh AiR een atelier van de familie Van der Hoeven op Landgoed De Moeren, een historische Vlaamse schuur. De relatie van deze locatie tot het erfgoed van Van Gogh is sterk. Het gebouw dateert uit het begin van de 19^e eeuw. Het stond er dus al in Vincents jeugd. Het is aannemelijk dat het gezin Van Gogh tijdens de regelmatige wandelingen in de natuur het landgoed heeft bezocht. Toen Vincent in de nacht van 7-8 april 1877 als volwassene nog eens terugkeerde naar Zundert, liep hij over het landgoed. In een brief aan zijn broer geeft hij een uitgebreide beschrijving van zijn nachtelijke wandeltocht van station Oudenbosch naar Zundert (22 km): *'Daar in de hei was het zoo mooi'*. In 2014 nam kunstenaar Loek Grootjans het initiatief voor een reconstructie van deze nachtwandeling. Roma Publications bracht een boek uit over deze tocht. Sindsdien is het uitgegroeid tot een succesvol jaarlijks publieksevenement. In Atelier De Moeren verblijven residenten doorgaans twee maanden. Kunstenaars, fotografen, cineasten, schrijvers of curatoren kunnen zich hier verdiepen in Van Gogh en het landschap. De werkperioden in het atelier worden afgesloten met een Open Studio.

Van Gogh AiR kan op regelmatige basis gebruik maken de gastverblijven bij de Abdij Maria Toevlucht van de paters Trappisten. Bij het klooster staat een honingraatvormige bungalow met meerdere kamers. Hier kunnen schrijvers en kunstenaars tijdelijk verblijven tegen een bescheiden dagvergoeding. Vanuit deze plek kan het landschap in de omgeving goed worden verkend. Diverse kunstenaars, fotografen en schrijvers zijn hier al ondergebracht. Voor een speciaal project met literair tijdschrift [De Gids](#) over het thema Stad en Land verbleven hier dichter Alma Apt en schrijver Wytske Versteeg. In 2024 verblijven hier onder meer kunstenaar Akmar voor een project met schapen en wol dat ze gaat uitvoeren op Landgoed Pannenhoeve van Brabants Landschap en Petra Noordkamp ter voorbereiding op een presentatie over Van Gogh & Japan.

In het programma voor deze omgeving zoekt Van Gogh AiR aansluiting bij de West-Brabantse ambitie voor [bio-based \(ver\)bouwen](#). Zo loopt er een meerjarig project met Studio Claudy Jongstra en Natuurmonumenten voor het kweken van inheemse planten. Textiel kunstenaar en activist Claudy Jongstra ontwikkelt met de Van GoghGalerie het project *Van Gogh & The forgotten colours of nature*, met pigmenten uit inheemse planten gerelateerd aan de kleuren van Van Gogh. Vincent herinnert ons aan de kleurenrijkdom die het Brabantse

landschap ooit had, maar ook aan de industrie die daaraan verbonden was. De huidige connotatie met het Brabantse landschap is compleet anders: van mega-stallen tot drugslaboratoria. Daarom is het nu het juiste moment om te onderzoeken of de traditionele (Brabantse) kleurenrijkdom weer teruggebracht kan worden. In de Engelse tuin bij Wallsteijn is voor dit project wede geplant. Doel is uit deze wede blauwe kleurstof te maken voor het kleuren van textiel. Ook wil Claudy Jongstra gele pigmenten halen uit zonnebloemen.

Het werken van kunstenaars met planten en biologisch voedsel wordt verder gestimuleerd in het Open AiR programma in de Van GoghTuin. Zo heeft Noortje de Brouwer hier 146 soorten aardappelen opgekweekt, die samen met mensen uit de Zundertse gemeenschap zijn '[gepoot, geprakt, geoogst en gegeten](#)'. Het project werd afgesloten met meerdere aardappeldiners in de tuin.

De tuinresidenties worden een vast onderdeel van het programma. In 2024 werken kunstenaars in de tuin met zonnebloemen. Er komt een camper waar kunstenaars kunnen logeren.

Activiteit	Start-eind datum	Resultaat
1 x 4 edities KOR	2025_2028	Kunstenaars maken monumentale kunst in de openbare ruimte in Zundert
Jaarlijks een aantal publieksevenementen	2025_2028	Culturele activiteiten op de landgoederen en Van Goghs Nachtwandeling (7-8 april)
24 residenten atelier De Moeren	2025_2028	Kunstenaars en schrijvers werken en verblijven in oude Vlaamse schuur
8 x Open Air	2025_2028	Kunstenaars werken in de Van Gogh tuinen

III – Exposities & activiteiten

In het Van GoghHuis worden diverse exposities gehouden die voortkomen uit het Van Gogh AiR programma. Regelmatig vindt een overzichtstentoonstelling plaats. Naast deze groepsexposities wordt ook binnen het reguliere programma van het Van GoghHuis gebruik gemaakt van de residenties.

Thematentoonstellingen

Vanaf 2024 start een nieuwe reeks tentoonstellingen van hedendaagse kunst geïnspireerd op Van Gogh. Daarbij wordt steeds een specifiek thema uit leven en werk van Van Gogh tot uitgangspunt genomen. De presentaties vertrekken vanuit een documentair deel. Kunstenaars worden vervolgens uitgenodigd in reactie op het thema nieuw werk te maken. De ateliers worden hiervoor ingezet. Bovendien worden er specifieke opdrachten en uitwisselingen opgezet.

De eerste tentoonstelling gaat over Vincents laatste schilderij De Boomwortels. In 2020 is door kunsthistoricus Wouter van der Veen de plek ontdekt waar Van Gogh dit doek schilderde. Hier zijn de originele boomwortels nog aanwezig. De locatie in Auvers-sur-Oise is inmiddels tot erfgoed verklaard en maakt nu deel uit van Van Gogh Europe. De eigenaars hebben kunstenaars uit het Van Gogh AiR programma toegang verschaft tot de locatie om ter plekke studies te maken van de originele boomwortels. Emmy Bergsma (1960) werkte in 2022 in een gastatelier bij de kosterswoning aan boomstudies in Zundert. Vandaar reisde ze naar Auvers-sur-Oise om haar eerste studies te maken. Ze is later nogmaals op deze locatie gaan werken. In 2023 zijn de curatoren van Van Gogh AiR naar de plek afgereisd met Robert Zandvliet (1970) en Sabina Timmermans (1984). Beiden hebben twee dagen schetsen gemaakt van de wortels. Die hebben ze nadien uitgewerkt tot tekeningen en schilderijen. Timmermans had eerder in Atelier De Moeren gewerkt aan studies van boomwortels rond het atelier. Zandvliet vervaardigde in 1999 al een doek naar aanleiding van Van Goghs schilderij De Boomwortels. De vierde kunstenaar is Diana Roig (1982). Zij schilderde in 2021 een doek naar Vincents Boomwortels voor de expositie *‘Vanwege Vincent – De geboortestreek van Van Gogh als inspiratie’* in Stedelijk Museum Breda.

Het thema voor 2025 is Van Gogh & Japan, in 2026 Van Gogh & De Vogels en in 2027 Van Gogh & De Amandelbloesem. De reeks zal na het jubileumjaar 2028 (Van Goghs 175^e geboortjaar) worden voortgezet.

Presentatieplekken

Van Gogh AiR maakt gebruik van diverse presentatieplekken. In Zundert zijn dat de Van GoghGalerie, het Van GoghHuis, de Van GoghTuin, landgoederen en de openbare ruimte in de kerkdorpen. Daarnaast is in Breda de StadsGalerij aan de Oude Vest 34 beschikbaar als kunstpodium. Hier programmeert Van Gogh AiR tentoonstellingen die voortkomen uit het residentieprogramma en samenwerkingsprojecten met Stedelijk Museum Breda, St Joost, JUMP! en Crossarts Breda. Deze ruimte wordt ook beschikbaar gesteld aan Witte Rook en BredaPhoto.

Samenwerkingen

In een toenemend aantal samenwerkingsverbanden worden vanuit Van Gogh AiR tentoonstellingen gehouden bij andere kunstpodia. Voor tentoonstellingen op locatie is reeds samengewerkt met Kunstloc, De Pont Tilburg, PARK 013, BredaPhoto, Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, M HKA Antwerpen, S.M.A.K. Gent, BPS22 Charleroi en Art Rotterdam. Daarnaast zijn kunstenaars en ontstane werken uit het residentieprogramma opgenomen in exposities bij Het Noordbrabants Museum, De Warande Turnhout, Kunsthall KAdE Amersfoort, Van Gogh Museum Amsterdam en Kunsthall Rotterdam.

Met Stedelijk Museum Breda is een alliantie in de maak, waardoor de nauwe samenwerking een structurele basis krijgt, ondersteund door de gemeenten Breda en Zundert. In het verleden zijn met het Bredase museum tentoonstellingen georganiseerd van Peter Kantelberg en Sef Peeters, waaraan residenties in Zundert voorafgingen. Ook op de groepstentoonstelling 'Dongen revisited' werden diverse kunstenaars uit het Van Gogh AiR programma opgenomen. De samenwerking met Stedelijk Museum Breda resulteerde in een grote overzichtstentoonstelling ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van Van Gogh AiR Zundert in 2021/2022. Hier werden de hoogtepunten getoond uit het residentie programma in 85 kunstwerken. De tentoonstelling werd thematisch opgezet. Binnen de thema's leven en werk kwamen kleurgebruik, liefde voor de natuur en fascinatie voor geboorte en dood aan de orde. Bij de tentoonstelling verscheen een publicatie uitgegeven door WBooks:

Vanwege Vincent - De geboortestreek van Van Gogh als inspiratie

Lees: recensie in [Metropolis M](#)

Activiteit	Start-eind datum	Resultaat
2 groeps-tentoonstellingen	2026 en 2028	Presentatie van de aanwinsten voor de museumcollectie uit het Van Gogh AiR programma
2 veilingen	2026 en 2028	Veiling van werken ten bate van Van Gogh AiR, met presentatie
4-8 presentaties op locatie	2025_2028	Tentoonstellingen van werk van residenten op andere locaties in samenwerking met diverse partners
Deelname aan educatieve activiteiten	2025_2028	Residenten geven workshops of nemen incidenteel deel aan andere activiteiten

IV - Speciale deelprojecten

Vanuit het gastatelier worden speciale deelprojecten opgezet. Doorgaans gebeurt dit in samenwerking met andere initiatieven. Zo zijn met BredaPhoto buitententoonstellingen georganiseerd met werk van Nederlandse en Japanse fotografen (Paul den Hollander, Anne Geene, Hanneke van Velzen, Aki Tanaka en Katsumi Omori), en van de fotoserie *Parade* door Tom Janssen tijdens Corso Zundert en de Brabantse Dag in Heeze. Een uniek project was *Vincent's Asylum* van Loek Grootjans dat in 2016 is uitgevoerd door vrijwilligers en op tournee ging langs De Pont Tilburg, S.M.A.K. Gent, BPS 22 Charleroi en tenslotte Art Rotterdam Open Air.

Met Corso Zundert wordt in diverse projecten gezocht naar een wederzijdse versterking. Het eerste omvangrijke samenwerkingsproject vond plaats met het duo Heringa/Van Kalsbeek. Zes maanden lang werkten zij in het atelier en de Van GoghTuin in een heuse corsotent samen met lokale corso-ontwerpers aan een reeks vrije kunstwerken. Deze werden geëxposeerd in het Van GoghHuis en daarna onder meer in Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch. Ter gelegenheid van die tentoonstelling werd zelfs een volledige corsowagen getransporteerd naar de binnenplaats van het museum in 's-Hertogenbosch. De wagen 'Cadavre Exquis' was een grote attractie.

In 2018 is de Braziliaanse fotograaf Vik Muniz uitgenodigd in de tuin een werk van Van Gogh te maken met dahlia's. Vanaf een hoge toren werd het schilderij 'Schoenen' van Van Gogh geprojecteerd op een vlak van 120 m2. Met vrijwilligers en bezoekers werd het beeld met ruim 60.000 bloemen ingevuld. De foto die Vik Muniz nam van dit werk is het blijvende resultaat. De aansluiting en samenwerking met Corso Zundert zal in diverse projecten verder gestalte krijgen.

Van Gogh Brabant

De conservator van het Van GoghHuis is vanaf 2023 actief als conservator Van Gogh Brabant. Dat betekent dat hij ook voor de locaties Van GoghHuis Zundert, Van GoghKerk Etten-Leur en Van Gogh Village Museum Nuenen exposities voorstelt, waarbij hij kan putten uit de brede collectie en het opgebouwde netwerk van kunstenaars.

Jaarlijks stelt de conservator overkoepelende tentoonstellingen samen onder een thema. In 2024 is dat het Jaar van de Zonnebloem, 2025 De aardappeleters, 2026 Van Gogh in Antwerpen en 2028 Van Goghs 175^e geboortjaar. Bij deze grote projecten worden naast de Van Gogh locaties in Zundert, Etten-Leur en Nuenen ook Stedelijk Museum Breda en Het Noordbrabants Museum betrokken. Naast een (kunst)historische insteek wordt in deze projecten hedendaagse kunst gepresenteerd van kunstenaars uit het Van Gogh AiR programma.

Van Gogh Europe

Met de partners binnen Van Gogh Europe wordt in toenemende mate samengewerkt. Voor het Van Gogh House Londen zijn door de curatoren van Van Gogh AiR Nederlandse kunstenaars voorgedragen. Dat heeft omgekeerd weer geleid tot een tentoonstelling van Saskia Olde Wolbers in Zundert van haar videowerk over het Londense Van Gogh House in 2023. Voor 2024 staat een uitwisseling op de agenda met Auvers-sur-Oise naar aanleiding van de ontdekking van De Boomwortels op Vincents laatste schilderij. Ook samenwerkingen met Drenthe, Mons (Borinage), Arles en Saint-Rémy-de-Provence staan op de rol.

In het voorjaar van 2025 sluit Van Gogh AiR Zundert aan bij een grote expositie van Anselm Kiefer in het Van Gogh Museum Amsterdam. Het overkoepelende thema is Kiefers fascinatie voor Van Gogh. Als 18-jarige reisde hij in Van Goghs voetsporen naar Zundert. Hij verbleef in 1963 op de boerderij van de familie Mutsters aan de Moersebaan, pal naast Atelier De Moeren. Over deze reis en zijn liefde voor zonnebloemen zal een presentatie in het Van GoghHuis worden samengesteld. Kiefer wordt uitgenodigd terug te keren naar Zundert, de plek waar zijn carrière aanving. Naast de toezegging van het Van Gogh Museum en Studio Kiefer is ook Museum Würth betrokken bij dit project. De collectie Würth, eerder al bruikleengever aan tentoonstellingen van Arnulf Rainer en Rainer Fetting, bevat diverse werken van Kiefer en in Künzelsau is een tentoonstelling gemaakt over Kiefers Van Gogh reis.

Internationalisering

Van Gogh AiR start in navolging op het Nederland-Vlaanderen jaar BesteBuren 2015, toen de uitwisseling '[Wrijving van gedachten](#)' | [Antwerpen-Zundert](#) plaatsvond, opnieuw een uitwisseling met Vlaanderen. Daarvoor is door De Buren een subsidie beschikbaar gesteld in het kader van [Grensverleggers](#). In 2024 wordt door de curatoren van Van Gogh AiR een plan uitgewerkt voor een structurele uitwisseling met Antwerpen, zowel in aandacht voor het erfgoed van Van Gogh als in uitwisseling van residentieplekken. Het plan zal vervolgens worden uitgevoerd in aanloop naar de herdenking in 2025-2026 dat Vincent van Gogh 140 jaar geleden vanuit Brabant vertrok naar Antwerpen, waar hij drie maanden woonde, werkte en de academie bezocht (24 november 1885 – 28 februari 1886). Met de academie is al een concrete uitwisseling afgesproken.

Van Gogh AiR werkt ook aan een uitwisseling met Japan. Vincent was gefascineerd door Japan. Hij legde een uitgebreide verzameling Japanse houtsneden aan waaruit hij inspiratie haalde voor zijn schilderkunst. Na zijn vertrek uit Parijs wilde hij het liefst naar Japan, maar dat lag buiten bereik. Daarom ging hij naar de Provence in Zuid-Frankrijk waar hij samen met bevriende kunstenaars het 'Atelier van het Zuiden' wilde oprichten. Het Gele Huis zou een plek worden waar kunstenaars samen leefden en werkten. Hij droomde van een gemeenschap van kunstenaars. De droom spatte uiteen, maar het idee van het Gele Huis leeft voort tot op de dag van vandaag. Als symbool van een creatieve samenleving en het streven naar een mooiere wereld. Het plan is het Gele Huis in enigerlei vorm naar Japan te brengen en Vincents droom daar te realiseren.

Verkenning voor de uitwisseling heeft plaatsgevonden in 2023. Er zijn verschillende residenties bezocht: TOKAS Tokyo, Kyoto Art Center, 6okken, Do a Front en Kamiyama om uitwisselingen van Nederlandse en Japanse kunstenaars voor te stellen. Daarnaast is contact gelegd met de organisatie van de [Setouchi Triennale](#) op Naoshima voor samenwerking. De Nederlandse ambassade in Tokyo heeft Van Gogh AiR vervolgens gevraagd een voorstel te doen voor de invulling van een programma van Nederlandse kunst tijdens de wereldtentoonstelling in Osaka Kansai van 13 april tot 13 oktober 2025. Het thema van deze Expo is: '[Designing Future Society for Our Lives](#)'. Inmiddels is een longlist opgesteld van Nederlandse kunstenaars die in Japan willen werken en exposeren. Omgekeerd worden Japanse kunstenaars uitgenodigd te komen werken in Van Goghs geboortedorp Zundert.

Agenda 2025-2028

2025

- Anselm Kiefer & Van Gogh, expositie n.a.v. zijn Van Gogh reis (1963) in het Van GoghHuis Zundert, i.s.m. Van Gogh Museum Amsterdam. M.m.v. Studio Kiefer, Würth collectie
- De aardappeleters, jubileumexposities i.s.m. Van Gogh Brabant (Zundert, Etten-Leur, Nuenen, Breda, Den Bosch)
- Thematische tentoonstelling: Van Gogh & Japan, uitwisselingen met residenties in Japan, i.h.k.v. Wereldexpo 2025 Osaka

2026

- Van Gogh in Antwerpen, jubileumexposities i.s.m. Van Gogh Brabant, De Buren (Grensverleggers), Verbeke Foundation Kemzeke, met o.a. Rinus Van de Velde
- Thematische tentoonstelling: Van Gogh & De Vogels, gecureerd door Anne Geene & Arjan de Nooy

2027

- Thematische tentoonstelling: Van Gogh & De amandelbloesem

2028

- Van Gogh 175, jubileumexposities i.s.m. Van Gogh Brabant en Van Gogh Museum, met o.a. Van Gogh tekeningen Etten-Leur, Kindertekeningen Zundert
- Opening nieuwe expositieruimte Van Gogh AiR Zundert

Activiteit	Start-eind datum	Resultaat
Jaarlijks 1 speciaal deelproject	1.1.2025_31.12.2028	Opvallende projecten vanuit het residentieprogramma

V Ambitie

Van Gogh AiR koestert samen met het Van GoghHuis de ambitie tot ruimtelijke uitbreiding van de expositieruimte en ook het aantal residentieplekken. De vraag van (inter)nationale kunstenaars voor een werkperiode in Van Goghs geboortedorp overstijgt ruimschoots het aanbod van beschikbare ruimte. Het aantal aanmeldingen is groot en neemt vanwege de bekendheid alsmaar toe. Een of meerdere extra residentieplekken zijn daarom zeer welkom. Ook bestaat de wens voor grotere ruimtes voor wissel-exposities, waardoor Van Gogh AiR landelijk een grotere rol van betekenis kan spelen. Om deze ambitie te verwezenlijken zijn plannen in ontwikkeling in samenspraak met de Stichting Huisvesting Van GoghHuis, de gemeente Zundert en de provincie

Noord-Brabant. De komende tijd worden deze plannen verder onderzocht op haalbaarheid. In de begroting zijn hiervoor nog geen kosten opgenomen.

Verder wordt gewerkt aan kunstprojecten in relatie tot profilering van deze regio als streek van biobased (ver)bouwen. Zo wordt getracht de betekenis en impact van het kunstprogramma dat Van Gogh AiR in deze regio uitrolt te versterken en bij te dragen aan de ontwikkeling van het platteland door kunst en natuur elkaar te laten aanvullen. Deze uitgestrekte regio (Zundert is qua oppervlakte een van de grootste gemeentes van Nederland) kan zo aan betekenis winnen. Een van de voorbeelden hiervan is *Van Gogh & The forgotten colours of nature*, een samenwerking met Studio Claudy Jongstra. Voor een nieuwe invulling van het platteland worden plannen uitgewerkt voor het kweken van oude planten als Wede en Meekrap om natuurlijke kleurstoffen te winnen. Om dit verder te ontwikkelen, en aan te laten sluiten bij het concept van Van Gogh Nationaal Park, wordt samengewerkt met onder meer Natuurmonumenten en Brabants Landschap.

Een laatste droomambitie is de realisatie van een 'kunstkolonie' in Zundert, om het tekort aan ateliers en presentatieplekken in deze streek te ondervangen en de ontwikkeling van het platteland cultureel en economisch een nieuwe impuls te geven. Voor dit initiatief wordt samenwerking gezocht met de [Maatschappij van Welstand](#). Deze vereniging, waarin vader en opa Van Gogh een belangrijke functie vervulden, is opgericht om protestantse boerengezinnen in Brabant te ondersteunen. De MvW heeft nog steeds bezittingen op Landgoed Wallsteijn. Vroeger waren er meerdere Welstandboerderijen in Zundert, waaronder de inmiddels verloederde en door de gemeente geconfisqueerde camping Fort Oranje. Van Gogh AiR wil in overleg met de gemeenten Zundert en Breda, ateliervereniging CLIB en MvW onderzoeken of op dit terrein een plek voor kunstenaars kan worden gerealiseerd. Referentie daarbij zijn het Gele Huis, Walden (Frederik van Eeden), Watou, Minitopia en de Dooyewaard Stichting.

Activiteit	Start-eind datum	Resultaat
Onderzoek naar realisatie extra residentieplekken en expositieruimte	1.1.2025_31.12.2028	Planontwikkeling en voorbereiding realisatie / fondsenwerving

Vincent verbindt

Samenwerking, talentontwikkeling, interdisciplinair, internationaal

Meerwaarde activiteiten

Het Van Gogh AiR programma versterkt het profiel van Noord-Brabant als 'Van Gogh's Homeland'. Het draagt bij aan de ambities van Van Gogh Brabant en Van Gogh Nationaal Park. De presentaties trekken een toenemend aantal cultuurtoeristen. De activiteiten versterken niet alleen het imago, maar leveren ook economisch voordeel op met name in de recreatieve sector.

Het programma actualiseert de betekenis van Van Goghs erfgood voor een nieuwe generatie makers en publiek. Brabantse talenten worden ondersteund, onder meer door de samenwerking met St.Joost en JUMP!. In andere samenwerkingen met musea en presentatie-instellingen verbreedt de betekenis van het residentieprogramma. Bovenregionaal en internationaal stimuleert Van Gogh AiR productieve uitwisselingen. De activiteiten concentreren zich in de West-Brabantse gemeente Zundert. Via structurele samenwerkingen vinden ook activiteiten plaats in andere Brabantse gemeenten, zoals Breda en Tilburg. Incidenteel worden landelijk en in Vlaanderen projecten uitgevoerd.

Van Gogh AiR bekleedt een unieke positie binnen het kunstklimaat in de regio West-Brabant. Samen met het Van GoghHuis is de Van GoghGalerie de enige professionele kunstinstitution binnen de gemeente Zundert. Relatief jong, opgericht in resp. 2008 en 2011, is het nog zoeken naar een plek binnen een gemeente waarvan bestuur en gemeenschap onwettig staan tegenover het begrip 'kunst'. Dat een van de grootste kunstenaars hier is geboren doet daar weinig aan af. Het is van oudsher (sedert de 80-jarige oorlog) een achtergesteld gebied, in Van Goghs jeugd treffend beschreven door Elise van Calcar in haar boek *Tabitha*. Dit gegeven, gekoppeld aan het feit dat de gemeente buiten het werkgebied van Brabantstad ligt, maakt het bijzonder lastig om zowel vanuit overheidswege (regionaal) als vanuit de lokale gemeenschap ondersteuning te verkrijgen voor deze culturele initiatieven. Het is letterlijk pionierswerk op het platteland. Dominee Van Gogh zou dit kunnen beamen. Toch probeerde hij vanuit zijn '*standplaats op de heide*', zoals Vincent het verwoordde, het volk hier te verheffen.

Van Gogh AiR tracht in de geest van Van Gogh hetzelfde te bewerkstelligen. Daarvoor zijn de programma's opgezet met hedendaagse kunstenaars. Om Van Goghs betekenis te actualiseren en om vanuit artistieke processen het leefklimaat te verbeteren. Dit leidt tot mooie presentaties, voor genot en educatie, tot een kwaliteitsimpuls van toerisme, maar bovenal tot bijzondere samenwerkingen, zoals met lokale ondernemers, met het bloemencorso in volkscultuur, met Natuurmonumenten en Brabants Landschap voor versterking van de natuurbeleving. Vanuit een enthousiaste kern van vrijwilligers, onder leiding van professionele curatoren, worden steeds nieuwe initiatieven opgezet.

Subsidiecriteria

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

De Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier nodigt kunstenaars uit, van diverse disciplines, herkomst en ervaring, voor een werkperiode en presentatie in het geboortedorp van Vincent van Gogh. Vraagstelling is te reageren op de 'genius loci' (de geest van de plek). Het doel is zeker niet Van Gogh na te volgen, maar zich op eigen merites te laten inspireren door zijn erfgood en betekenis voor de moderne kunst. Daardoor wordt zijn betekenis geactualiseerd. De deelnemende kunstenaars wordt een afgebakend kader geboden waartoe ze zich

binnen de kunstgeschiedenis kunnen verhouden en een eigen positie bepalen. Door de koppeling aan Van Goghs erfgoed, kunst en brieven op een speciale locatie in het plattelandsdorp met uitgestrekte natuurgebieden onderscheidt het Van Gogh AiR programma zich met een duidelijk eigen signatuur. Zijn wereldwijde reputatie zorgt voor een bovenlokale uitstraling en groter publieksbereik.

Met het Van Gogh AiR programma beoogt de Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier het erfgoed van Van Gogh levend te houden en zijn betekenis te actualiseren voor zowel kunstenaars als publiek.

Het unieke van zijn geboorteplek is dat juist hier Vincents vorming en inspiratie kunnen worden ontdekt en beleefd. Bij de bron, nergens anders voelt het zo sterk. Het specifieke doel is de grote betekenis die hij heeft voor kunst en samenleving, wereldwijd, voort te zetten in nieuwe creaties en presentaties. Zundert bestendigt daarmee zijn oorspronkelijkheid, geworteld in het Brabantse platteland.

De deelnemers worden uitgedaagd zich te verhouden tot Van Gogh en zijn geboorteplek, om zich te spiegelen aan zijn rol in de kunstgeschiedenis en de eigen plaats daarin te herijken. Ze stappen uit de comfortzone van de dagelijkse atelierpraktijk, verhouden zich tot hun illustere voorganger, dorpsbewoners en collega-kunstenaars. In die zin beoogt het programma Vincents droom van het Gele Huis en een gemeenschap van kunstenaars die elkaar steunen, inspireren en samenwerken voort te zetten. Deze benadering wordt door de kunstenaars gewaardeerd.

Van Gogh AiR richt zich op zowel jonge als ervaren kunstenaars, uit diverse windstreken en verschillende disciplines. Door de unieke combinatie van gastateliers, de inspirerende omgeving met landgoederen en de Van Gogh tuinen, het kunstcentrum op zijn geboortegrond en samenwerkingen met andere instellingen en presentatieplekken, o.a. binnen Van Gogh Europe, biedt het programma volop kansen tot verbinding van kunst en erfgoed met nieuwe doelgroepen. De ervaring heeft geleerd dat Van Gogh AiR zowel bij kunstenaars als publiek een blijvende indruk achterlaat. Vaak geeft een residentie in Zundert kunstenaars een nieuwe impuls aan hun werk die na afloop van betekenis blijft. Dat blijkt uit de reacties van deelnemende kunstenaars.

De relatie tot Van Gogh is geen programmatisch gegeven. Ze dient niet ter beperking, maar juist als katalysator ter verbreding van het perspectief en om meer doelgroepen aan te spreken. Opmerkelijk is dat zijn leven en werk nog steeds nieuwe generaties boeit en verbindt. Zijn betekenis voor het discours van de moderne kunst is derhalve nog steeds van belang.

Speerpunten van de artistiek inhoudelijke visie zijn:

- Artistieke en professionele kwaliteit van kunstenaars en presentaties staan voorop;
- Reflectie op en vernieuwing van het beeldende kunstdiscours en de praktijken van kunstenaars;
- Positionering in het maatschappelijke en de diverse gemeenschappen, lokaal zowel als landelijk, traditioneel zowel als heteroog, artistiek zowel als burgerlijk;
- Gevoeligheid voor esthetische diversiteit in aandacht voor andere culturele tradities, zoals de Japanse;
- Natuurbeleving, geïnspireerd op de picturale kwaliteit van het rurale landschap; in relatie tot klimaatverandering en de West-Brabantse ambitie tot biobased agrarische activiteit

Zakelijke kwaliteit: bedrijfsvoering en haalbaarheid

Het Van Gogh AiR programma is ondersteund door Kunstloc (v.h. bkbc). Voor 2013 t/m 2016 heeft het programma tweemaal Impulsgelden van de provincie Noord-Brabant ontvangen in het kader van talentontwikkeling. Eind 2015 is tevens een bijdrage toegekend vanuit Fonds Brabant C voor aanvullende AiR activiteiten: mentoring van jonge talenten, bijzondere samenwerkingen, promotie en presentaties.

Met ingang van 2017 is Van Gogh AiR opgenomen in de provinciale Basis Infrastructuur onder Paragraaf 3 voor de jaren 2017 en 2018. Vervolgens is met een zeer positieve beoordeling ook voor de periode 2019-2020 de

provinciale subsidie uit § 3 toegekend. Deze steun en erkenning heeft gezorgd voor een opwaardering van het programma. Ook is het daardoor mogelijk geworden de kunstenaars een honorarium te bieden en bij te dragen aan publicaties van hun werk.

De Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier Zundert heeft in het kader van de Subsidieregeling hedendaagse cultuur Noord-Brabant, §1 Professionele kunsten 2021-2024 een subsidie toegekend gekregen van € 150.000,- voor de periode 2021-2024. Tot genoegen sprak de adviescommissie zich uiterst positief uit over de activiteiten en het ingediende plan. Het Van Gogh AiR programma werd beoordeeld als *'goed tot zeer goed'* en door de adviescommissie *'onmisbaar voor Brabant'* genoemd.

Aansluitend hierop heeft de gemeente Zundert vanaf 2021 een subsidie toegekend van € 5000,-. Dit is de eerste keer dat de gemeente subsidie verstrekt voor het kunstprogramma. In die zin valt dat, ondanks het bescheiden bedrag, te beschouwen als een unieke doorbraak, in navolging van de provinciale waardering. Als bijzondere tegenprestatie is een additioneel talentenprogramma voor jongeren uit Zundert opgezet in samenwerking met Vincents Tekenlokaal Tilburg. In 2022 ging het programma *De Nieuwe Vincent* in Zundert van start.

Naast de provinciale subsidie (30 % van de begroting) worden subsidies aangevraagd bij de gemeente Zundert en het Mondriaan Fonds, en per deelproject bij diverse geschikte fondsen, zoals het Cultuurfonds, VSB Fonds, Fonds 21, Zabawas en Gifted Art. Voor kunstenaarshonoraria bij exposities wordt een beroep gedaan op een gedeeltelijke vergoeding door het Mondriaan Fonds. Voor uitwisseling met Antwerpen is subsidie verstrekt door De Buren, voor samenwerking met Japan door de Nederlandse ambassade in Tokyo.

Voor incidentele deelprojecten, zoals publicaties en kunst in de openbare ruimte, worden onder meer fondsen en galeries om bijdragen verzocht. Ook is crowdfunding daarbij een optie.

Zakelijke kwaliteit: omgevingsbewustzijn en ondernemerschap

Naast aantoonbare ervaring, overlegt de directeur-conservator voor de zakelijke professionaliteit met de bestuursleden van de Van GoghGalerie en Van GoghHuis, waarin een fiscalist, oud-directeur van een provinciale kunstinstelling, directeur van academie Sint Lucas Antwerpen en mensen uit het bedrijfsleven zitting hebben. Indien nodig wordt extra advies ingewonnen bij organisaties zoals Kunstloc.

De Vrienden van Van Gogh & Zundert en de leden van de Van GoghKamer (lokale bedrijven) dragen bij aan de activiteiten door middel van sponsoring of bijdragen in natura. Lokale bedrijven zijn vaak bereid materialen of diensten kosteloos ter beschikking te stellen. Uiteraard zijn ook de vele vrijwilligers een vorm van 'sponsoring'. Sporadisch worden donaties verstrekt vanuit ons mecenaat, zoals jaarlijkse donaties van Stichting De Leeuwenberg.

De kunstenaars staan werken af ter veiling, waarvan een deel van de opbrengst ten goede komt van dit project. Ook tijdens de exposities worden werken verkocht, waarvan een percentage wordt afgestaan. Soms maken kunstenaars speciale edities waarvan de opbrengst gedeeltelijk ten goed komt aan Van Gogh AiR.

Brabantse culturele infrastructuur

Van Gogh AiR is een actieve partner binnen het AiR Platform Brabant. Samen met de partners (residenties, Kunstloc en Witte Rook) werken we aan een versteviging van dit belangrijke segment van de culturele infrastructuur in relatie tot talentontwikkeling, inspiratie, verdieping, ontwikkeling en bekendheid. Met het platform nemen we deel aan de 'Proeftuin internationalisering'.

Binnen Van Gogh Brabant is de Van GoghGalerie (samen met Vincents Tekenlokaal) de aanjager voor

projecten die het erfgoed van Van Gogh verbinden aan de hedendaagse kunst. Op het gebied van talentontwikkeling is de structurele samenwerking met St.Joost van belang.

Vanuit de presentatiefunctie wordt samengewerkt met andere instellingen, zoals Stedelijk Museum Breda, PARK 013 enz. Lokaal worden samenwerkingen gezocht met Natuurmonumenten, Corso Zundert, Treeport (coöperatieve vereniging van boomkwekers in Zundert) en anderen.

Evenwichtige culturele infrastructuur: spreiding en bovenlokaal aanbod

In de regio West-Brabant, waar professionele kunstinstellingen dun gezaaid zijn, is de Van GoghGalerie een verrijking voor het cultuurklimaat. De instelling heeft duidelijk een bovenlokale en zelfs internationale uitstraling. Van Gogh AiR is opgenomen in de lijst van Transartists.org en krijgt mede daardoor aanmeldingen uit alle delen van de wereld.

De Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier beoogt met dit AiR programma ook een 'voorpost op de hei' te zijn voor andere musea. Voorbeelden daarvan zijn reeds opgepikt door Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch (Heringa/Van Kalsbeek & Corso Zundert), Museum Voorlinden (Robert Zandvliets 'Regen in Auvers'), Kunsthal Kade (mentorproject Marc Mulders), De Pont Tilburg, S.M.A.K. Gent en PBS 22 Charleroi (Vincent's Asylum van Loek Grootjans). Ook het Van Gogh Museum en het Noordbrabants Museum volgen het talent- en AiR-programma met groeiende interesse.

Codes

De Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier onderschrijft onderstaande codes. De hier genoemde codes zijn vast agendapunt tijdens de bestuursvergaderingen waaraan ook de directeur-conservator van het Van GoghHuis, tevens curator Van Gogh AiR, deelneemt.

• Governance Code Cultuur

Het Van Gogh AiR programma wordt uitgevoerd door de ANBI **Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier** (aanvrager), onder leiding van de directeur-conservator van het Van GoghHuis en curator Van Gogh AiR.

Het vaste projectteam bestaat uit:
Ron Dirven, directeur-conservator
Eva Geene, curator

Het bestuur heeft drie leden:
Johan Brosens, voorzitter
Ad van Rosmalen, secretaris
Jan Arreman, penningmeester

Vanwege de bescheiden omvang van de organisatie is er geen Raad van Toezicht. De Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier is gelieerd aan het Vincent van GoghHuis, een geregistreerd museum en lid van de Nederlandse Museumvereniging. Daardoor is commitment aan de Governance Code Cultuur verzekerd.

De medewerkers/vrijwilligers worden aangestuurd door de directeur-conservator van het Vincent van GoghHuis, die ook het jaarverslag opstelt. De financiële jaarrekening wordt samengesteld door de penningmeester van het Van GoghHuis onder toezicht van accountantskantoor Schipper.

Het bestuur vergadert 4x per jaar en verleent goedkeuring aan het activiteitenplan, jaarverslag en jaarrekening. Bestuursleden ontvangen geen beloning. Ook mag er geen sprake zijn van belangenverstrengeling.

Doelstellingen van de stichting, activiteitenplan, jaarverslag en jaarrekening worden gepubliceerd via de website van het Van GoghHuis onder ANBI Van Gogh AiR.

• Fair Practice Code

Kunstenaars die worden uitgenodigd voor residenties in het gastatelier ontvangen een 'artist fee' van € 1000,- per maand, exclusief reis- en materiaalkosten. Bovendien wordt bijgedragen aan publicaties van het vervaardigde werk, max 50% tot max € 1000,-. Kunstenaars betalen geen huur voor atelier en gastenverblijf. Extra verdiensten kunnen ze verwerven door het verkopen van werken. Bij verkoop ontvangen de kunstenaars 70% van de opbrengst.

Bij deelname aan bijzondere projecten en exposities ontvangen kunstenaars een vergoeding, waarbij de calculator 'kunstenaarshonorarium' als richtlijn wordt gehanteerd. Naast de vergoeding worden dan ook materiaal- en reiskosten beschikbaar gesteld. Daarnaast ontvangen kunstenaars een vergoeding naar rato voor het geven van lezingen of workshops.

• Code Diversiteit & Inclusie

Het bestuur onderschrijft de Code Diversiteit & Inclusie. Dit wordt doorgevoerd in de 4 P's.

Programma - Bij de selectie voor het programma wordt speciaal gelet op diversiteit bij de keuze van kunstenaars. Kunstenaars van beide geboortegeslachten zijn evenredig vertegenwoordigd. Daarnaast wordt bewust een mix nagestreefd van jonge talenten en gearriveerde kunstenaars, jong en oud. Het programma staat open voor kunstenaars uit de hele wereld. Er komen geregeld buitenlandse kunstenaars voor een residentie naar Zundert. Bij de selectie wordt speciaal aandacht gegeven aan kunstenaars met een andere esthetisch-culturele achtergrond.

Partners – Samenwerkingen worden niet alleen gezocht binnen Nederland, maar ook in het buitenland. De plannen voorzien in een uitwisseling en samenwerking met Japan (

Personeel – De stichting heeft geen personeel in vaste dienst, maar maakt gebruik van twee curatoren van het Van GoghHuis, een is vrouw, de ander man. De vrijwilligers zijn van divers geboortegeslacht. In de selectiecommissie zitten vier vrouwen en een man. Recent is de commissie uitgebreid met een lid van een andere esthetisch-culturele achtergrond. Het bestuur bestaat momenteel uit drie Nederlandse mannen. Uitbreiding wordt nagestreefd waarbij het accent komt te liggen op vertegenwoordigers van een andere culturele achtergrond en geboortegeslacht.

Publiek - De Open Call voor deelnemers wordt breed gedeeld op internationale platforms, waardoor meer aanmeldingen van kunstenaars met een andere culturele achtergrond worden verwacht en de diversiteit van het deelnemersveld kan toenemen. De presentaties vinden niet uitsluitend plaats binnen de muren van kunstpodia, maar ook in de openbare ruimte en tijdens activiteiten voor een breed en divers publiek. Inclusie van de lokale bevolking en migranten wordt in speciale projecten nagestreefd.

Communicatie & publieksbereik

Vanwege de koppeling met de Van GoghGalerie, het Van GoghHuis en andere presentatie-instellingen krijgen de kunstenaars die deelnemen aan het Van Gogh AiR programma direct een podium. De belangrijkste bezoekers-doelgroepen zijn cultuurliefhebbers en toeristen met interesse voor cultuur en Van Goghs erfgoed. De toenemende bekendheid van de residentie verhoogt de kwaliteit van de deelnemende kunstenaars en daardoor ook het publieksbereik. Het mede dankzij subsidies en sponsoring beschikbare budget voor pr en

marketing, en de publicaties die de kunstenaars naar aanleiding van hun residenties kunnen uitbrengen, dragen daar eveneens aan bij. Van Gogh AiR is inmiddels goed bekend in Nederland en Vlaanderen, maar zal in toenemende mate ook internationale uitstraling bereiken. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met Transartists, DutchCulture en Van Gogh Europe.

Communicatieplan

Communicatie wordt verzorgd via diverse mediakanalen (persberichten, drukwerk en digitale media). Voor pr wordt onder meer samengewerkt met Witte Rook (interviews met residenten).

Per deelproject worden ook de partners aangemoedigd te communiceren over Van Gogh AiR. Denk daarbij aan Corso Zundert bij het Vik Muniz project, maar ook sponsors als KLM, Panasonic en Dutch Culture (afd. Brazilië) deelden hierbij in de pr-inspanningen. BredaPhoto is ook partner in programma en publiciteit. Het AIR Platform Brabant verzorgt communicatie over Van Gogh AiR. Ook Van Gogh Brabant | Visit Brabant en Van Gogh Europe maken promotie voor opvallende projecten die aansluiten bij de Van Goghbeleving. Verder zijn Natuurmonumenten, Kunstloc en Van Gogh Nationaal Park voor Landkunst van belang. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de publiciteit van Open Monumentendag en Maand van de Geschiedenis. Stedelijk Museum Breda deelt communicatie over exposities. Bij de expositie *'Vanwege Vincent – De geboorteplek van Van Gogh als inspiratiebron'* zelfs door het uitdelen van combi-tickets. De Van Gogh AiR prijs is mede door academie St Joost onder de aandacht gebracht. Ook wordt gebruik gemaakt van de relaties van de deelnemende kunstenaars, niet alleen privé maar ook galeriehouders, uitgevers, recensenten en collega's. Zo is een netwerk ontstaan dat zich alsmaar verder uitbreidt.

Doelgroepen

Van Gogh AiR richt zich in eerste aanleg op een kunst geïnteresseerd publiek. Er worden gericht mailings gezonden aan relaties uit de kunstwereld, kunstenaars, critici, curatoren en beleidsmakers. Bovenlokale publiciteit wordt vooral gezocht in de vakmedia.

Lokaal wordt een breder publiek aangesproken. Naast cultuurgeïnteresseerden ook dagjespubliek dat een bezoek aan galerie, museum of landkunst wil combineren in een arrangementprogramma. Voor dat doel is op alle locaties horeca aanwezig en worden gegidste rondleidingen, wandelingen en workshops aangeboden. Door opname in dit 'familiepakket' wordt de drempel van kunstbeleving verlaagd. Voor educatie (scholen e.a.) worden programma's op maat samengesteld en aangeboden.

De Vrienden van Van Gogh & Zundert zijn een vaste, steeds terugkerende, doelgroep van circa 500 leden, die naast bezoeker tevens de rol van ambassadeur vervullen. Voor de Vrienden worden onder andere speciale lezingen gehouden.

Middels Van Gogh Europe richten de inspanningen zich meer op de internationale Van Gogh toerist, die tevens in enigermate geïnteresseerd is in hedendaagse kunst. Collega instellingen binnen Van Gogh Europe, zoals Van Gogh Museum Amsterdam, Kröller Müller Museum Otterlo, Fondation Van Gogh Arles, Van Gogh House Londen voeren een vergelijkbaar beleid. We wisselen met hen geregeld kennis en informatie uit.

Specifiek voor Landkunst vormen natuurliefhebbers een aanvullende doelgroep. Voor projecten met het dahliacorso valt een bijzonder breed publiek te interesseren en met name ook de Zundertenaren.

Promotie

De promotie voor het 'artist-in-residence' programma wordt verzorgd in samenwerking met de organisatie van het Vincent van GoghHuis. Op de website <www.vangoghghuis.com> is een apart segment ingericht voor dit project.

De communicatie en publiciteit rond Van Gogh AiR wordt gegeneerd vanuit een werkgroep, bestaande uit:

- Vincent van GoghHuis: conservator, curator, vrijwilligers en stagiaires

- Visit Zundert
- Van Gogh Brabant

In de uitvoering spelen de volgende 'promoting partners' een rol:

- [Witte Rook](#) | Iedere maand verschijnt een uitgebreid interview met de kunstenaar die in residentie verblijft
- Vrienden Van Gogh & Zundert: nieuwsbrieven, bijeenkomsten, Vriendenlezing
- Rabobank: ledenaanbieding, website, advertenties Bode, Scoop ledenblad
- Bloemencorso Zundert: gezamenlijke promotie
- Kunstloc & Natuurmonumenten: samenwerking Landkunst
- [AiR Brabant](#) | Van Gogh AiR is mede-initiatiefnemer en maakt actief deel uit van dit netwerk.
- [Transartists](#) | Dutch Culture. Van Gogh AiR is opgenomen in de lijst van residenties
- [Stedelijk Museum Breda](#): gezamenlijke promotie bij diverse samenwerkingsprojecten
- St Joost | School for Arts and Design: Van Gogh AiR Prijs
- [CrossArts](#), i.s.m. Stichting Beeldmakers (Electron), Brack, BredaPhoto, Grote Kerk, StadsGalerij Breda
- [Van Gogh Europe](#): Gezamenlijke promotie richting alle Van Goghlocaties in Nederland, België, Frankrijk en Engeland

Toelichting op meerjarenbegroting

De begroting gaat uit van de huidige situatie, met daarbij een verhoging van de kunstenaarsvergoedingen en extra budget voor materiaal, projecten, publicaties en pr. Zoals in het activiteitenplan gemeld, is de ambitie voor uitbreiding van expositieruimte in deze begroting niet meegenomen. Wel is gerekend met extra residentieplekken. De begroting beperkt zich ook tot de kosten die door de Van GoghGalerie worden gemaakt. Dus niet de kosten die partners maken voor tentoonstellingen elders (zoals Van GoghHuis en Stedelijk Museum Breda) en kosten die bijvoorbeeld door Van Gogh Brabant worden gemaakt voor pr. In de begroting is verder uitgegaan van gemiddelden. Vanwege de verbinding met het Van GoghHuis worden diverse exploitatielasten, zoals vrijwilligerskosten en algemene pr, gedekt vanuit de exploitatie van het museum. In de dekking zijn deze kosten ondergebracht onder 'vergoedingen coproductent'. Omdat de curatoren een vast afgesproken aantal uren werkzaam zijn voor het Van Gogh AiR programma worden die uren wel verrekend.

De gemeente Zundert is eigenaar van de kosterswoning en het atelier. Ze verhuurt de gebouwen voor een laag bedrag en zorgt voor het onderhoud. Daarnaast heeft de gemeente met ingang van 2020 een jaarsubsidie toegekend van € 5000,-. Dit is een uitzonderlijk positief gebaar ter ondersteuning van het professionele kunstklimaat binnen de gemeente en derhalve van het culturele ecosysteem van Brabant. De stichting Van GoghGalerie & Gastatelier vertrouwt erop dat deze subsidie wordt gecontinueerd. Ook bij de uitwerking van de ambitie ervaart de stichting een positieve grondhouding bij de gemeente.

In de dekking is ervan uitgegaan dat de provincie Noord-Brabant het Van Gogh AiR programma blijft ondersteunen voor de komende beleidsperiode 2025-2028 met een jaarlijkse subsidie van € 45.000,-.

Uitgaande van de Fair Practice Code ontvangen de deelnemende kunstenaars aan de reguliere AiR een vergoeding die is vastgesteld op € 1000,- per kunstenaar per maand. Aan publicaties en speciale projecten wordt een deel bijgedragen. Hiervoor wordt steeds gezocht naar extra fondsen en sponsoring (vaak ook in natura). Bij tentoonstellingen wordt steeds gerekend met de calculator kunstenaarshonoraria. Tot nog toe wordt 50% aangevraagd bij het Mondriaan Fonds.

Voor speciale projecten en tentoonstelling worden geregeld aanvullende subsidies verworven bij onder meer het Mondriaan Fonds, Cultuurfonds, Fonds21, VSB Fonds, Zabawas en Stichting Stokroos. Voor het onderdeel Landkunst is tot op heden jaarlijks een donatie gedaan door Stichting De Leeuwenberg (familie Roland Holst).

Aan het project Antwerpen-Zundert is subsidie verstrekt door De Buren. In de uitwisseling met Japan verwachten we financiële steun via de Nederlandse ambassade in Tokyo.

Speciale projecten worden deels gefinancierd uit diverse subsidies van de gemeente Zundert (monument Johan Tahon, Blind Walls Gallery), gemeente Breda (BIJNA en talentontwikkeling), provincie Noord-Brabant (talenthub JUMP!) en Kunstloc. Soms wordt ook aan crowdfunding gedaan voor publicaties en kunst in de openbare ruimte.

Kwantitatief activiteitenoverzicht

In het publieksbereik verwachten we een gelijkmatige groei. De aantallen zijn gebaseerd op schattingen. Voor de galerie en Landkunst wordt geen entree gerekend. Ook van presentaties elders ontvangt de stichting geen publieksinkomsten.

In totaal worden jaarlijks gemiddeld 25 tentoonstellingen/presentaties georganiseerd. 12 exposities van een maand in de kosterswoning na afloop van de residenties daar, 6 open studio weekenden in Atelier De Moeren ter afsluiting van de residenties. In het Van GoghHuis worden enkele exposities gehouden, ook in de StadsGalerij Breda. Daarnaast zijn er presentaties op andere locaties en in de openbare ruimte. Het totaal aantal bezoekers is geschat op 25.000. Bij de kosterswoning worden ze handmatig geturfd. Hier komen gemiddeld 500 bezoekers per maand. Tijdens de Open Studio komen circa 100 bezoekers per keer. Exposities in het Van GoghHuis en de StadsGalerij trekken gemiddeld 1000 bezoekers per maand. Presentaties in de openbare ruimte of in de Van Gogh Tuin hebben, met name in het toeristisch seizoen, naast gerichte bezoekers een groot aantal dagtoeristen. Exacte aantallen zijn lastig te meten.

Er worden circa 15 activiteiten georganiseerd, variërend van vernissages, rondleidingen en ontvangsten, lezingen, boekpresentaties, filmvoorstellingen, de Van Gogh Nachtwandeling en de cultuuravond Starry Night. Bij elkaar trekken deze activiteiten circa 3000 bezoekers.

Bij schoolbezoeken worden vaak de ateliers ingezet. Kunstenaars geven workshops aan leerlingen. Ook bij De Nieuwe Vincent worden kunstenaars uit het Van Gogh AiR programma ingezet. In totaal vinden er zo'n 30 schoolgebonden activiteiten plaats, met ongeveer 1000 deelnemers.

Zundert, februari 2024

*Ron Dirven,
directeur-conservator Vincent van GoghHuis,
namens de Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier*